

Dörem : 2
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 301

İnsan hakları ve anahürriyetlerini korumaya dair Avrupa Sözleşmesine ilişkin 2 numaralı Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/341)

T. C.

8 . 2 . 1967

Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71/520-1352

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 4 . 3 . 1967 tarihinde kararlaştırılan «İnsan hakları ve anahürriyetlerini korumaya dair Avrupa Sözleşmesine ilişkin 2 numaralı Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ve eki Protokol ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Avrupa Konseyine üye Devletler arasında, Strasburg'da, 6 Mayıs 1963 tarihinde imzaya açılmış bulunan, «İnsan Hakları ve Anahürriyetlerini Korumaya dair Avrupa Sözleşmesi» ne ilişkin, 2 numaralı Protokol «onaylanması» ihtirazi kaydına muallâk olarak tarafımızdan imzalanmıştır.

Bu Protokol, Avrupa İnsan Hakları Divanına, bâzı şartlar altında, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin talebi üzerine, Anasözleşme ve buna ek protokollerin yorumlanması ile ilgili ve munhasıran hukukî meseleler hakkında, istişari mütalâa vermek yetkisi tanınmaktadır. Ancak, bu istişari mütalâa yetkisi, yargı yoluyla çözülmek üzere Divanın huzuruna getirilebilecek bir uyuşmazlığa konu teşkil etmesi mümkün hukukî meseleleri kapsamı içine almamaktadır. Üyesi bulunduğumuz Avrupa Konseyi çerçevesinde, İnsan hakları alanında, Akıd devletlerin sözleşmede tecessüm eden irade mutabakatlarının gerçek mânalarının belireceği, yorumun kaçınılmaz sonucu olarak Sözleşmenin boşluklarının doldurulacağı gerekçesiyle Protokolün onaylanması Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirlerine arz olunur.

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/341
Karar No. : 24

1 . 6 . 1967

Yüksek Başkanlığa

İnsan hakları ve anahürriyetlerini korumaya dair Avrupa Sözleşmesine ilişkin 2 Numaralı protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü.

Tümünü üzerinde cereyan eder görüşmeler sonunda, gerekçede tafsilânen izah olunan hususlar prensip itibariyle komisyonumuzca da uygun görülerek tasarı aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan V. Sivas <i>C. Odyakmaz</i>	Sözcü Çanakkale <i>M. Baykan</i>	Kâtip Eskişehir <i>E. G. Sakarya</i>	Ankara <i>P. Ergüder</i>
İzmir <i>S. İksel</i>	Kocaeli <i>N. Erim</i>	İstanbul <i>M. Yardımcı</i>	Konya <i>L. Akdoğan</i>

Sivas
S. Kurtbek

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İnsan hakları ve anahürriyetlerini korumaya dair Avrupa Sözleşmesine ilişkin 2 numaralı Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetimiz adına 6 Mayıs 1963 tarihinde imza edilmiş bulunan, «İnsan Hakları ve Anahürriyetlerini Korumaya dair Avrupa Sözleşmesi» ne ilişkin, «Avrupa İnsan Hakları Divanına istişari mütalâa verme yetkisi bahşelen 2 Numaralı Protokol» ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

4 . 3 . 1967

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>R. Sczyjn</i>	Devlet Bakanı <i>K. Ocak</i>	Devlet Bakanı <i>A. F. Alişan</i>
Adalet Bakanı <i>H. Dinçer</i>	Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Sükan</i>	Dışişleri Bakanı <i>I. S. Çağlayangil</i>
Maliye Bakanı <i>C. Bilgehan</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>O. Dengiz</i>	Bayındırlık Bakanı <i>E. Erduç</i>	Ticaret Bakanı <i>S. T. Müstüoğlu</i>
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>E. Somunoğlu</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>I. Tekin</i>	Tarım Bakanı <i>B. Dağdaş</i>	Ulaştırma Bakanı <i>S. Öztürk</i>
Çalışma Bakanı <i>A. N. Erdem</i>	Sanayi Bakanı <i>M. Turgut</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>I. Deriner</i>	Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Kürşad</i>
	İmar ve İskân Bakanı <i>H. Mentçeoğlu</i>	Köy İşleri Bakanı <i>S. O. Avcı</i>	

**AVRUPA İNSAN HAKLARI DİVANINA İSTİŞARI MÜTALÂA VERMEK YETKİSİ TANI-
YAN İNSAN HAKLARI VE ANAHÜRRIYETLERİNİ KORUMA SÖZLEŞMESİNİN 2 NO. LU
PROTOKOLÜ**

İşbu protokolün imzacıları, Avrupa Konseyine üye devletler,

4 Kasım 1950 tarihinde Roma'da imzalanan İnsan Hakları ve Anahürriyetlerini Koruma Sözleşmesinin - aşağıda Sözleşme olarak isimlendirilmiştir - hükümlerini, bilhassa muhtelif organlar meyanında bir Avrupa İnsan Hakları Divanı (Aşağıda Divan olarak isimlendirilmiştir.) tesis eden 19 ncu maddesini göz önünde bulundurarak,

Divana, bâzı şartlar altında istişari mütalâa verme yetkisi tanınmasının uygun olacağını nazari itibara alarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

Madde — 1.

1. Divan, Bakanlar Komitesinin talebi üzerine, Sözleşmenin ve protokollerin yorumlanması ile ilgili hukuki meseleler üzerinde istişari mütalâalar verebilir.

2. Ancak bu mütalâalar, ne Sözleşmenin 1 nci bölümünde ve protokollerinde tâyin edilen hak ve hürriyetlerin muhtevası veya şumukü ile ilgili meselelere, ne de Komisyon, Divan veya Bakanlar Komitesinin, Sözleşmede öneröülün bir müracaat neticesinde karara bağlamak durumunda kalabileceği diğler meselelere ilişkin bulunamaz.

3. Bakanlar Komitesinin Divandan istişari mütalâa talebetmek kararı Komiteye katılmak hakkına sahip temsilcilerin üçte iki oy çoğunluğuyla alınır.

Madde — 2.

Bakanlar Komitesi tarafından yapılan talebin, işbu protokolün 1 nci maddesinde tâyin edilen istişari yetkisine girip girmediğini Divan kararlaştırır.

Madde — 3.

1. İstişari mütalâa taleplerini incelemek üzere, Divan Genel Kurul halinde toplanır.
2. Divanın mütalâası gerekçelidir.
3. Mütalâa, tamamen veya kısmen hâkimlerin müsterek fikrini ifade etmediği takdirde, her hâkim şahsi mütalâasını belirtmek hakkına sahiptir.
4. Divanın mütalâası Bakanlar Komitesine bildirilir.

Madde — 4.

Sözleşmenin 55 nci maddesinin verdiği yetkinin genişletilmesi suretiyle ve işbu protokolün gayesine uygun olarak, Divan lüzumlu gördüğü takdirde, yönetmeliğini tanzim ve çalışma usullerini tesbit eder.

Madde — 5.

1. İşbu protokol,
 - (a) onaylama veya kabul kaydı olmaksızın imzalama;
 - (b) onaylama veya kabulün takibedeceği onaylama veya kabul kaydı ile imzalama,Suretiyle Taraf olabilecek Sözleşmenin imzacıları Avrupa Konseyine üye devletlerin imzasına açıktır.

Onaylama veya kabul belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine tevdi edilecektir.

2. İşbu Protokol Sözleşmeye Taraf olan bütün devletlerin bu maddenin birinci fıkrası uyarınca protokole taraf olmaları ile yürürlüğe girecektir.

3. İşbu Protokolün yürürlüğe girişinden itibaren, 1 ilâ 4 ncü maddeler Sözleşmenin bünyesine dâhil addedilecektir.

4. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri,

(a) onaylama veya kabul kaydı olmaksızın her imzalamayı;

(b) Onaylama veya kabul kaydı ile her imzalamayı;

(c) Her onaylama veya kabul belgesi tevdiini;

(d) Bu maddenin 2 nci fıkrasına uygun olarak, işbu Protokolün yürürlüğe giriş tarihini;

Konseye üye Devletlere bildirecektir.

Yukardaki hükümleri kabul zımnında gereği gibi yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunanlar, işbu protokolü imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacak olan işbu protokol, Fransızca ve İngilizce olarak ve her iki metin aynı derecede geçerli bulunmak üzere, tek nüsha halinde, 6 Mayıs 1963 tarihinde, Strasbourg'da tanzim edilmiştir. Genel Sekreter müzâ devletlerin her birine bu protokolün aslına uygun örneklerini tevdi edecektir.

